

ZVEZA
POTROŠNIKOV
SLOVENIJE

ZPS test

4/2022

cena 6,15 €

NA TESTU

**Mesno-zelenjavne
kašice za dojenčke
in malčke**

MOBILNOST

**Dnevna soba
na ulici**

Testirali smo

ŠMINKE

TELEVIZORJE

POMIVALNE STROJE

Prehrana

KAJ SO PSEVDOŽITA?

EKOLOŠKA ŽIVILA

PREHRANSKE NOVIČKE

NAJEM
*hiše na
kolesih*

živeti pametno

za trajnosten, preudaren in kakovosten življenjski slog

9 772386 078201

IZPOSTAVLJENO

Test mesno-zelenjavnih kašic za dojenčke in majhne otroke

08 Alternativa doma pripravljene hrani, a ne za vsak dan

Tržni pregled

14 Ponudba ekoloških živil v trgovinah

Umirjanje prometa na dostopnih ulicah

25 Dnevna soba na prostem

Gostujoče pero

34 Finančni pojmi v kriznem obdobju
Nazaj k osnovam varčevanja

◀ 04 Pod drobnogledom Najem avtodoma

Dve kovidni leti smo druženje zamenjali za zasebnost in v skladu s tem spremenili nekatere utečene navade. V ta okvir spada tudi preživljanje dopusta, pri katerem smo začeli iskati kraje in načine, da ne bi dopustovali v preveliki gneči. Avtodomi so v tem času postali iskano blago. Verjamemo, da so marsikomu segli v srce in jih bo uporabljal tudi v bolj normalnih časih. Preverili smo, kakšne so možnosti za najem avtodoma na slovenskem trgu.

Energija

07 Kako (ne)varčen je vaš hladilnik?

Mobilnost

23 Navigacija
Zanašamo se na osebne naprave

26 Spreminjanje javnega prostora v praksi
Nasprotnikom ne prija sprememba življenjskega sloga

ZPS nasvet

31 Vprašali ste
V slovenski spletni trgovini ena cena, v španski druga

Prehrana

12 Psevdožita

17 Prehranske novičke

ZPS test

18 Test rožnatorjavih šmink

21 Test televizorjev

28 Test pomivalnih strojev

Osebnostne finance

32 Izlitje vode v hiši ali stanovanju

36 Bančni paketi za zahtevne uporabnike

REVIJA ZVEZE POTROŠNIKOV SLOVENIJE

USTANOVITELJ

Zveza potrošnikov Slovenije – društvo

IZDAJATELJ

Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA

Breda Kutin

IZVRŠNA UREDNICA

Goga Gordana Sredojevič

UREDNIŠTVO

Metod Babnik, Jasmina Bevc Bahar, Dušica Breskvar, Živa Drol Novak, Matjaž Jakin, Peter Klemenčič, Nika Kremič, Alina Meško, Boštjan Okorn, Marjana Peterman, Barbara Primc, Meta Stegenšek, Urša Šmid Božičević, Marko Tretnjak

FOTO

Shutterstock.com, arhiv uredništva

OBLIKOVANJE/GRAFIČNA PRIPRAVA

Miha Golob, s. p.

TISK

TISKARNA JANUŠ, d. o. o.

NAKLADA

6500 izvodov

DISTRIBUCIJA

POŠTA SLOVENIJE

IZID PRVE ŠTEVILKE

marec 1991

NASLOV UREDNIŠTVA IN NAROČNIŠKI ODDELEK

ZPStest

Tržaška cesta 2

1000 Ljubljana

e-pošta uredništvo: urednistvo@zps.si

e-pošta naročnine: narocnine@zps.si

telefon naročnine: (01) 474 06 00

www.zps.si

ISSN 2386 - 0782

TRR: 02010-0016585996

Na podlagi Zakona o DDV-1, Ur. list 72/2019, sodi revija med proizvode, za katere se DDV obračunava po stopnji 5 %.

Revijo sofinancira Mestna občina Ljubljana.

© Vse pravice pridržane. Reproduciranje, shranjevanje ali prepisovanje katerega koli dela revije je dovoljeno le s pisnim soglasjem uredništva.

Nič o potrošnikih – brez potrošnikov

Na ZPS že od samega začetka našega delovanja pred volitvami izpostavljamo pomembne potrošniške teme, med katere nedvomno spada politika varstva potrošnikov in njeno uresničevanje v praksi. V devetdesetih smo tako pozivali k sprejetju evropsko usmerjenega zakona o varstvu potrošnikov, ki smo ga dobili leta 1997.

Po letu 2004, ko je Slovenija postala polnopravna članica EU, smo pozivali kandidate za evropske poslance in njihove stranke, da sprejmejo zaveze o potrošniški politiki, ki smo jih potrošniške organizacije, članice Evropske potrošniške organizacije BEUC, oblikovale skupaj, saj se zakonodaja varstva potrošnikov vedno bolj usklajuje in sprejema v Bruslju. Pred volitvami smo dobivali veliko splošnih zavez, za katere je bilo težko preverjati, v kolikšni meri so jih podprli naši EU-poslanci, ki so jih predvsem zanimale druge teme in ne pravice potrošnikov.

Po obdobju, ko so Slovenijo dajali za zgled na področju učinkovitega in evropsko usmerjenega varstva potrošnikov, ki so ga posnemale države nekdanje Jugoslavije, je žal nastopil čas nazadovanja: pravice potrošnikov so bile potisnjene v stran in obravnavane kot socialna in ne ekonomska kategorija. Na ta problem smo opozorili ob 30. obletnici ZPS, a v času korone naša opozorila niso naletela na pričakovan odziv.

Evropska komisija je ravnala drugače, zavedla se je okoljske krize in potrebe po spremembah. Nastala je Nova potrošniška agenda, ki govori o nujnosti sprememb, trajnostni potrošnji, zelenem prehodu, digitalni preobrazbi in o pomembni vlogi potrošnikov v teh procesih.

V Sloveniji nas razprava o ukrepih, potrebnih za njeno uresničevanje, še čaka. Ukrajinska kriza je samo še dodaten razlog, da se je lotimo z vso resnostjo. Na ZPS smo se zato odločili, da predstavimo naše zahteve in pobude političnim strankam, za katere pričakujemo, da bodo zapisane in operacionalizirane v koalicijski pogodbi. Poimenovali smo jih »**Nič o potrošnikih – brez potrošnikov**«. In potrošniki smo vsi. Verjamemo, da jih bodo »posvojile« vse stranke, ki resno računajo na to, da bodo krojile podobo Slovenije in EU v prihodnjem štiriletnem obdobju.

Ključne zahteve smo zapisali v sedmih točkah. Nekatere so sistemske, druge izvedbene. Zahtev bi lahko bilo še več, a smo se osredotočili na tiste, ki jih druge nevladne organizacije niso izpostavljale oz. jih niso izpostavile z vidika potrošnikov. Med sistemskimi ukrepi predlagamo ponovno vzpostavitev organa za varstvo potrošnikov, ki bo tvorno vključen v oblikovanje politik in ukrepov v povezavi s trajnostno potrošnjo in trajnostnim razvojem. Njegova naloga bo tudi tvorno sodelovanje z nevladnimi organizacijami.

Katere zahteve smo izpostavili v sedmih točkah, si lahko v skrajšani obliki preberete na zadnji strani revije, v celoti pa jih objavljamo na spletu. Novi vladi med drugim predlagamo ustanovitev ministrstva za trajnostno družbo.

Vse vas pa vabimo, da izkoristite svojo pravico in greste na volitve. Ne dovolite, da bi o vas odločali brez vas.

Breda Kutin,
odgovorna urednica

V letošnjem letu smo v reviji začeli dodatno izpostavljati članke, v katerih obravnavamo trajnostne teme. Njihova vsebina je povezana z evropskim programom Pripravljeni za '55 (Fit for '55), ki si na različnih področjih prizadeva za zmanjšanje ogljičnega odtisa in povečanje trajnostnega načina potrošnje. Pri obravnavi trajnostnih tem si prizadevamo osvetliti vse vidike in tako potrošnikom dodatno pomagati pri ozaveščeni izbiri.

ZPS

že več kot *30 let*

na strani potrošnikov

strokoven ■ nepristranski ■ brez oglasov

Svetovanje za člane ZPS

PRAVNO SVETOVANJE
pon.-pet. 13.00-15.00
T: (01) 432 00 89

**KAKOVOST IN VARNOST
GOSPODINJSKIH APARATOV
IN IZDELKOV ZA DOM**
sreda 10.00-12.00
T: (01) 474 06 10

SVETOVANJE O PRAVICAH PACIENTOV ZA OBČANE MO LJUBLJANA

pon.-pet. 9.00-14.00
T: (01) 474 06 10 E: zps@zps.si

Svetovanje za nečlane

POKLIČITE ZPS NASVET
090 50 90

Za neodvisen nasvet, kako razrešiti potrošniško težavo, lahko pokličete vsak delavnik med 9. in 11. uro. Cena klica iz omrežja T-2 je 1,99 EUR/min. Cena iz drugih omrežij določi vaš operater. Več informacij in splošne pogoje najdete na www.zps.si.

UČINKOVITA RABA ENERGIJE V GOSPODINJSTVU

Kako (ne)varčen je vaš hladilnik?

BESEDILO BARBARA PRIMC

Zaradi visokih zneskov na položnicah marsikdo išče odgovor na vprašanje, kako in kje prihraniti kakšen evro. Če pustimo ob strani ogrevanje in pripravo tople vode, za kar v gospodinjstvih porabimo več kot 80 odstotkov energije, so največji porabniki veliki gospodinjski aparati, ki morajo delovati ves čas. Zbrali smo nekaj nasvetov, kako zmanjšati mesečni strošek za elektriko, ki jo porabi hladilnik.

Hladilnik je v gospodinjstvu nepogrešljiv, hkrati pa je eden večjih porabnikov električne energije, saj je ves čas priključen na omrežje. Najnovejši modeli z uporabno prostornino okrog 200 litrov, na primer, porabijo od 110 do 140 kWh na leto, po velikosti primerljivi kombinirani hladilniki z zamrzovalnikom (običajno je ta spodaj) pa od 220 do 280 kWh na leto. Deset in več let starejši so precej bolj potratni. Če imate takšnega doma, ga uporabljajte, dokler deluje, ko ga bo treba nadomestiti, pa izberite energijsko čim bolj varčnega, torej takšnega, ki spada v čim višji energijski razred (ta je označen na energijski nalepki). Zanj bo sicer treba odšteti nekaj evrov več, a se višja začetna naložba v njegovi življenjski dobi izplača – letni prihranek za povprečno gospodinjstvo je okrog 30 evrov.

Zamrznjen kos mesa ali drugega živila odtajajte v hladilniku – zrak v njem se bo dodatno hladil, zato bo aparat deloval ob manjši obremenitvi.

takšen s prostornino od 100 do 150 litrov, medtem ko štiričlanska družina potrebuje od 200 do 250-litrskega. Živila v hladilniku akumulirajo hlad in tako pripomorejo k vzdrževanju ustrezne temperature. Za optimalno delovanje aparata je idealno, da je ravno prav poln – torej ne preveč napolnjen in ne preveč prazen.

Preden hrano postavite v hladilnik, naj se ohladi. Juhe in enolončnice naj bodo v zaprtih posodah, drugače bo iz njih izhajala vlaga, ki lahko preobremeni kompresor hladilnika.

2 STRAN OD VIROV TOPLOTE

Prostor, kjer bo stal hladilnik, naj bo primerno oddaljen od virov toplote. Zraven peči, pomivalnega stroja ali radiatorja torej ni najbolj primerno mesto. Prav tako ni primerno mesto, na katerega skozi okno sije sonce. Če imate tudi zamrzovalno skrinjo ali omaro, jo je najbolje postaviti v klet (ali garažo oziroma drug neogrevan prostor). In ne pozabite: na zadnji strani hladilnika naj bo dovolj prostora za neovirano kroženje zraka.

3 RAZPOREDITEV ŽIVIL

Na porabo električne energije vpliva tudi razporeditev živil v hladilniku. Najhladnejše je v spodnjem delu, najvišja in najbolj nestalna temperatura pa na vratih. Spodnja polica, kjer je temperatura najnižja, je zato primerna za bolj občutljiva živila, kot so ribe, surovo meso in jajca, police na sredini pa za mleko in mlečne izdelke. Na zgornje police, kjer je temperatura stabilna, a nekoliko višja, postavite manj občutljiva živila in hrano, ki jo nameravate hitro pojediti, na primer

ostanke kuhanih obrokov. Na vratih hranite manj občutljiva živila z daljšim rokom trajanja (marmelade, omake, sokovi in drugih napitki). Sadje in zelenjavo shranjujte v za to namenjenih predalih. S pravilno razporeditvijo živil lahko v hladilniku nastavite višjo temperaturo in prihranite do 10 odstotkov električne energije.

4 TEMPERATURA DELOVANJA

Optimalni temperaturni razpon, v katerem deluje hladilnik, je od 2,5 do 4,5 stopinje Celzija. Če v njem shranjena živila dovoljujejo, je lahko temperatura še višja. V zamrzovalniku je temperatura običajno 17 ali 18 stopinj Celzija pod lediščem. Vsekakor je treba pri nastavljanju termostata upoštevati navodila proizvajalca. Z delovanjem aparata v optimalnem območju so lahko prihranki pri porabi energije tudi do 25-odstotni.

5 REDNO ČIŠČENJE

Na zadnji strani hladilnika je kondenzator, ki skrbi za oddajo toplote iz hladilnika. Ta del je obrnjen proti steni in težko dostopen, zato nanj pri čiščenju običajno pozabimo. Pa ne bi smeli, kajti sčasoma se začne na cevi kondenzatorja nalagati prah, ki zmanjšuje učinkovitost delovanja aparata in povečuje rabo energije. Vsaj enkrat na leto je priporočljivo kondenzator očistiti s sesalnikom in mokro krpo. Redno pa je treba preverjati, ali se je v hladilniku oziroma njegovem zamrzovalnem delu nabral led (čeprav so sodobni hladilniki opremljeni s tako imenovano tehnologijo »no frost«, ki preprečuje nabiranje ivja in ledu). En sam milimeter ledu namreč pomeni nekaj odstotkov večjo porabo električne energije. ■

Projekt CLEAR-X financira program Evropske Unije za raziskave in razvoj Obzorje 2020 s pogodbo o financiranju št. 101033682

Vsebinska prispevka odraža izključno stališča avtorja, ki niso nujno tudi stališča Evropske unije.

1 NE PRE-MAJHEN NE PREVELIK

Kupite tako velik hladilnik, kot ga potrebujete. Za dve osebi običajno zadostuje

Ali ste vedeli?

Najpogostejša razloga za večjo porabo energije in slabo hlajenje sta odprta vrata in slabo tesnjenje vrat hladilnika. Vrata čim prej zaprite, ko iz njega vzamete, kar potrebujete (sodobni hladilniki sicer na predolgo odprta vrata opozorijo z zvočnim signalom). Tesnilo na vratih je treba redno čistiti, če je poškodovano, pa ga je treba čim prej zamenjati.

Oznake na jajcih

Skladno z zakonodajo mora biti vsako jajce označeno. Začetna številka označuje način reje kokoši nesnic, sledi oznaka države porekla in registrska številka proizvajalca. Tako z vidika trajnosti kot tudi z vidika okolja in živali je najbolj prijazna izbira ekološka pridelava (0). Pri ekološki reji veljajo stroge omejitve glede števila kokoši v hlevu: največ štiri na kvadratni meter. Živali imajo prost dostop do pašnika, hranijo pa jih s krmo, ki je pridelana na način certificirane ekološke pridelave. Prost dostop do pašnika imajo tudi kokoši iz proste reje (1), kjer velja omejitev devet kokoši na kvadratni meter. Intenzivnejši obliki reje, to sta hlevska (2) in obogatena baterijska (3) reja, sta zaradi omejitve gibanja in prostora do živali najmanj prijazni.

BREZMESNI DAN VSAJ ENKRAT NA TEDEN

S trajnostnim načinom prehranjevanja lahko pomembno vplivamo na okolje. Živinoreja, posebno govedoreja, je velika onesnaževalka okolja, zato je priporočljivo zmanjšati porabo mesa, predvsem rdečega. K omejevanju uživanja mesa nas spodbujajo tudi smernice zdrave in uravnotežene prehrane, glede na katere naj bi se vsaj enkrat na teden odločili za brezmesni dan. Najnovejše raziskave namreč kažejo, da ima zamenjava že majhnega deleža živalskih beljakovin (predvsem rdečega mesa) z rastlinskimi številne pozitivne učinke na zdravje posameznika.

Priprava brezmesnih obrokov je lahko tudi odlična priložnost za kreativno ustvarjanje in preizkušanje novih receptov. Pri pripravi enolončnic ali drugih jedi na žlico lahko mesnine zamenjamo s stročnicami, kot so fižol, čičerika, grah, leča ali soja. Namesto mesne lazanje si lahko privoščimo zelenjavno, pri kateri mletu meso nadomestimo s sezonsko zelenjavo, kot so bučke, jajčevci, paprika, špinača. Kot alternativo mesu lahko izberemo tudi pri nas vedno bolj priljubljene mesne nadomestke, na primer tofu, sejtan ali tempeh.

PREHRANA MED PRAZNIKI

Za velikonočne praznike sta značilna bogato obložena miza in uživanje najrazličnejših dobrot v krogu družine. V tem obdobju običajno zaužijemo več energijsko bogate, mastne, slane in sladke hrane, zaradi katere imamo lahko večji občutek utrujenosti in napihnenosti. Vendar to ne pomeni, da bi se morali jajcem, šunkam, hrenu in potici popolnoma odreči. Z malo zmernosti je lahko naša prehrana zdrava in uravnotežena tudi med velikonočnimi prazniki. Pomembno je, da v hrani uživamo, jemo počasi in dobro prežvečimo vsak grizljaj. Da bi se izognili prenajedanju, bodimo na količino hrane pozorni že pri nakupovanju in njeni pripravi. Prav tako pazimo na velikost porcij in občutek sitosti. Na krožniku naj bo dovolj zelenjave in sadja, namesto sladkih napitkov in alkohola pa raje uživajmo vodo.

SVETOVNI DAN ZEMLJE

22. aprila obeležujemo svetovni dan Zemlje, ki nas spodbuja k aktivnemu in odgovornemu delovanju v smeri trajnostnega razvoja na vseh področjih, tudi na področju prehrane. Način proizvodnje, porabe in zavržki hrane namreč povzročajo nepotreben pritisk na naravne vire, okolje in podnebje. Kot potrošniki imamo velik vpliv na prehranski sistem, zato moramo tudi sami stremeti k premišljenim prehranjevalnim in nakupnim odločitvam. Negativen vpliv na okolje lahko zmanjšamo na različne načine, na primer z nakupom sezonskih in lokalnih prehranskih izdelkov, zmanjševanjem zavržkov hrane, pitjem vode iz pipe, izogibanjem nepotrebnim embalažam in s kupovanjem živil na rinfuzo.

UMIRJANJE PROMETA NA DOSTOPNIH ULICAH

Dnevna soba na prostem

BESEDILO BOŠTJAN OKORN IN KLEMEN KOSIČ

Kolikokrat ste se v zadnjem času z otroki pogovarjali o gibanju na svežem zraku? Že pred epidemijo je bil slog življenja preveč sedeč, delo in šola na daljavo pa sta mnogim še podaljšala čas sedenja. Aktiven življenjski slog je ključen za zdravo življenje, vendar je zanj treba ustvariti ustrezne pogoje.

Pohodniške poti sredi neokrnjene narave sicer ponujajo odlične priložnosti za rekreacijo, vendar običajno niso dovolj dostopne za vsakodnevno uporabo. Kdor nima (dovolj velikega) dvorišča ali vrta, se mora za gibanje na zraku, ki ni zgolj sprehod, odpraviti do javnega območja za rekreacijo (igrišče, zunanji fitnes), ki ni nujno blizu. Vendar obstaja način, kako rekreacijska območja približati skoraj vsakemu.

Če en kilometer vozimo s hitrostjo 60 km/h namesto s 30 km/h, potovanje skrajšamo zgolj za eno minuto, po drugi strani pa preprečimo, da bi se ta cesta uporabljala za kar koli drugega kot za odvijanje prometa.

CESTE NEKOČ, DANES IN JUTRI

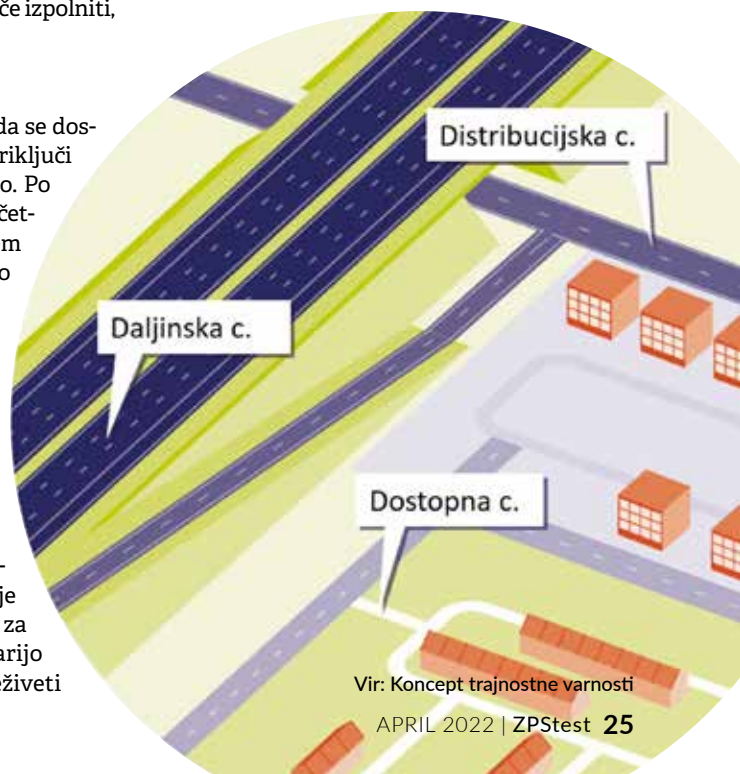
V zgodovini so na cestah prevladovali pešci, kolesarji in kočije. Ceste so bile javni prostor, zato se niso uporabljale zgolj za prevoz, temveč predvsem za druženje. Z začetkom množične uporabe avtomobilov so bili pešci in kolesarji potisnjeni na rob, prostor druženja se je premaknil

drugam. Pa je prostor, kjer se otroci bojijo, da jih bo kdo povozil, še namenjen ljudem? Nizozemski koncept trajnostne varnosti pravi: »V trajnostnem varnem prometnem sistemu gre lahko vsak otrok varno peš ali s kolesom v šolo – zaradi primernega načrtovanja in ureditve naselij in cest, varnih hitrosti in drugih ustreznih varovalk.« Da bi bilo ta cilj mogoče izpolniti, koncept opredeljuje hierarhijo cest.

ULICA KOT DNEVNA SOBA

Hierarhija cest je zastavljena tako, da se dostopna cesta na prvi možni lokaciji priključi na distribucijsko, ta pa na daljinsko. Po dostopni cesti se peljemo zgolj na začetku in na koncu potovanja, v vsakem primeru na zelo kratki dolžini. To pomeni, da hitrost na dostopni cesti ne vpliva bistveno na čas potovanja. Če en kilometer vozimo s hitrostjo 60 km/h namesto s 30 km/h, potovanje skrajšamo zgolj za eno minuto, po drugi strani pa preprečimo, da bi se ta cesta uporabljala za kar koli drugega kot za promet. Povsod po Evropi ugotavljajo, da to ni dobra kupčija, zato po dostopnih cestah umirjajo promet. Res je sicer, da s tem potovanje podaljšajo za kakšno minuto, vendar tako ustvarijo prostor, na katerem je mogoče preživeti

ure kakovostnega prostega časa. Prometa ne umirjajo zgolj s postavljanjem signalizacije za omejitev hitrosti, temveč vozilom fizično preprečujejo nevarno vožnjo. Hitrostne grbine niso edini način za umirjanje prometa, to je mogoče doseči tudi s celostnim načrtovanjem in ureditvijo ulice.

Vir: Koncept trajnostne varnosti

KOLIKO STANEJO (NAJ)DRAŽJI PAKETI IN KAJ DOBITE ZA SVOJ DENAR

Bančni paketi za zahtevne uporabnike

BESEDILO ALINA MEŠKO

Običajno pri bančnih računih in paketih primerjamo letne košarice in iščemo najugodnejše ponudbe. Tokrat smo pregledali najdražje pakete bank in hranilnic ter preverili, kaj vse vključujejo in za koga so primerni. Zagotovo niso za vsakogar, a če vsak mesec plačate veliko položnic (predvsem prek digitalnih kanalov), redno dvigujete denar na bankomatih (tudi v tujini), uporabljate različne kartice in se ukvarjate z naložbami, so morda za vas prava izbira.

Volitve 2022

NIČ O POTROŠNIKIH – BREZ POTROŠNIKOV

Slovenski potrošniki se dnevno soočamo s številnimi izzivi. Družinski proračuni so pod pritiskom, zakonodaja ostaja mrtva črka na papirju, **pravice potrošnikov so podrejene interesom gospodarstva, čeprav delujočega gospodarstva brez potrošnikov ni.**

Pripravili smo zahteve in pobude političnim strankam pod sloganom »**Nič o potrošnikih – brez potrošnikov**«, saj smo potrošniki mi vsi. Pozivamo jih, da se v **koalicijski pogodbi zavežejo k sistemskim ukrepom za okrepitev varstva potrošnikov, k oblikovanju ukrepov za podporo trajnostnemu ravnanju potrošnikov, njihovi vključitvi v digitalno preobrazbo in v trajnostni razvoj.** Verjamemo, da jih bodo posvojile vse stranke.

SE VIDIMO
NA VOLIŠČU

24. aprila
2022

ZAHTEVAMO

- 1** Pripravo in sprejem trajnostno usmerjenega programa/strategijo varstva potrošnikov 2023–2026, še letos, vključno s ponovno vzpostavitvijo **Urada za varstvo potrošnikov pri Vladi RS v povezavi s trajnostnim razvojem**, saj učinkovito politiko varstva potrošnikov sestavlja dobra zakonodaja in njeno uresničevanje v praksi.
- 2** Učinkovito pravno varstvo pravic potrošnikov in nadzor nad izvajanjem, vključno s transparentnim delovanjem nadzornih organov in vključno s skladom za kolektivne tožbe.
- 3** Trajnostno, samooskrbno usmerjeno prehransko politiko in prehransko varnost.
- 4** Vzpostavitev in uveljavljanje trajnosti na ključnih področjih življenja potrošnikov, vključno s spodbudami za daljšo življenjsko dobo izdelkov, z učinkovitim javnim prevozom in dostopnimi javnimi polnilnicami.
- 5** Dostopno in okolju prijazno energijo, vključno z naložbenimi spodbudami za potrošnike za prenovo stanovanj in nakup čistih tehnologij, namensko financiranje prenove stavb za ranljive potrošnike in spodbujanje samooskrbnih energetske skupnosti.
- 6** Dostop do sodobnih telekomunikacijskih omrežij in digitalnih storitev mora postati pravica potrošnikov, vključno s finančnim in digitalnim opismenjevanjem ter pravico do izbire.
- 7** Razvoj za potrošnike boljšega trga varčevalnih/naložbenih produktov, vključno s spodbujanjem naložbenega varčevanja za starost, vzpostavitvijo in financiranjem programov finančnega opismenjevanja odraslih, vzpostavitvijo registra in nadzora nad neodvisnimi in odvisnimi finančnimi/investicijskimi svetovalci ter jasno mejo med trženjem in svetovanjem.

IZKORISTITE SVOJO PRAVICO IN POJDITE NA VOLITVE.
NE DOVOLITE, DA BI O VAS ODLOČALI BREZ VAS.

